

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL IV.

Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
Inserate mai primese în Viena E. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Kuss), H. Schielek, Alois Herndl, M. Duka, A. Oppel, J. Donnerberg; în Budapesta: A. T. Goldberger, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Doube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețul inserțiilor: o serie garmond pe o colină 6 cr. și 10 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarife și învoială.
Reclame pe pagina a III-a o seră 10 cr. v. a. s. 90 banl.

„Gazeta” este în fiă-care și.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe trei luni 8 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 8 fl.
Pentru România și România:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr. N-rii de Duminecă 8 franci.
Se prenumără la toate oficiile poștale din țară și din afară și la dd. colectorii.
Abonamentul pentru Brașov:
a administrațiune, piața mare, Târgul Inului Nr. 30 etagiul I.: pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Un exemplar 5 cr. v. a. s. 15 banl. Atâtă abonamentele cât și inserțiunile sunt să se plăti înainte.

Nr. 266. Brașov, Mercuri, 2 (14) Decembrie 1892.

Brașov, 1 Decembrie v.
Trebue să revenim astăzi asupra luptelor Românilor din comitatul Caraș-Severinului, pe care le-am atins erī numai în trecăt, care însă merită o mai de aproape luare aminte.
In adunarea estra-ordinară a reprezentanței comitatense, ținută în Lugos în ziua de 5 Decembrie st. n. opozițiunea română, care în tot-deuna s'a luptat cu bărbăția în contra sistemului de asuprire și împilare, a secerat o învingere morală din cele mai îmbucurătoare.
Uneltele forței brutale, și ale șovinismului modern unguresc, a căror intoleranță și terorism au implut de indignare pe toți ómenii de bine și iubitori de dreptate și au lăpăt cea mai adencă nemulțămire și amărăciune în popor, au trebuit să-și audă sentința nimicitoare din gura vorbitorilor români, care s'au ridicat în apărarea poporului român.
Mai întâiu de tótele s'auspus în amintita ședință adversarilor neamului nostru prin graiul d-lui Coriolan Brediceanu, că Românii nu vreau să scie de realizarea unui stat național unitar maghiar, nu vor să scie de o „ideă de stat”, care este îndreptată în contra libertății și a egalei lor îndreptărirī, care împiedecă dezvoltarea lor națională, împiedecă împărțășirea lor în mod egal la folósele publice și la viața constituțională. S'a dișu, că noul ministeriu și programul lui dovedesc, că „cum a fost înainte așa va fi și acum, și ce e nou e numai mai rău;” și s'a accentuat, că un astfel de guvern nu póte întâmpina din partea Românilor decât neîncrederea cea mai mare.
In discutiunea, ce a urmat

votului de neîncredere, dat de opozițiunea română din Caraș-Severin guvernului unguresc, s'au ilustrat cu exemple vii și nimicitoare rezultatele practice ale politice, care tinde la realizarea „ideii de stat unitar național-maghiar”. In fața documentării faptice a nedreptății, ce se face poporului român chiar în acel comitat din partea guvernului și a organelor lui, au trebuit să amuțescă reprezentanții forții brutale din congregațiune și n'au mai putut să-și ia refugiu nici la frasa stereopică a șoviniștilor, că tóte afirmările Românilor ar fi învini tendențioase nebasate, dictate numai de ura în contra maghiarismului.
Acéstă discutiune, la care a luat parte și Episcopul Lugosului, a dat pe față uneltirile ticăloșe ale acelei politice, care prin colonisări tinesce a sparge șirurile compacte ale populațiunii române din Caraș-Severin și nedreptătesce în mod revoltător pe bietul țeran român băștinăș, făcendu-l sclavul coloniștilor ungi, care îl speculează cu pământurile ce le capetă aproape pe nimica, pe când locuitorilor români nu li se dau pământuri și păduri nici pentru prețul indoit; a arătat mai departe, că tóte se reduc la planurile nebune de maghiarizare.
Românii Severineni conscii de dreptatea cauzei lor, le-au spus adversarilor, că vor lupta și nu vor obosi pentru a face ca ea să învingă; le-au spus, că poporul se mișcă și strigă „destul cu nedreptatea!”
Acéstă atitudine resolută, leală și dreptă a reprezentanților săi, n'a putut decât să folosescă poporului român din Caraș-Severin, din sinul cărui a luat

parte vre o două sute de țeran la ședința acéta a reprezentanței comitatense, arătându astfel, că sunt conscii de interesele și de drepturile lor.
Cea mai bună dovadă pentru acéta este împrejurarea, că fișpanul însuși s'a vedut mai la urmă constrins a purta un limbaj mai conciliant, și, cum dice raportorul nostru, „a face asigurările cele mai binevoitoare în formă”.
Românii Severineni însă cunoscându adevărata valóre a asigurărilor de acest feliu din partea adversarilor noștri, facú foarte bine că se încing cu cingătorea perseveranței în apărarea drepturilor și a intereselor lor de viață.
Presă rusescă despre Austro-Ungaria.
II.
Eată acum, ce scrie o altă foiă rusescă, „Novoje Vremja”, despre stările din monarhia austro-ungară:
Majoritatea austriacă anti-centralistă va face servicii guvernului nu numai în Austria, ci și în Ungaria, unde partida liberală maghiară, care se laudă cu simpatiile partidei liberale germane, de asemenea se nisuesce, ca să pună în căluș pe celelalte naționalități din țările coronei St. Ștefan; și e natural, că partida liberală maghiară se va simți încă odată așa de tare, decât Taaffe va da în dărăt față de Germanii, care vreu să trecă în opoziție. Anteluptătorii Slavilor din apus, Cehii tineri, se țin bine în minte, că dela continuarea activității lor aternă, nu numai sórtea poporului lor, ci sórtea tuturor Slavilor din Ungaria. Din cauza acéta așteptăm ou deosebit interesă tratările Cehilor tineri cu partida lui Hohenwart și dorim, ca rezultatul să fiă îmbucurător.
Pentru de a pute vorbi ad de politică, a judeca pe miniștri și a propune legi, pentru de a condamna pe cel ce comandă și a încerca să-și ocupe locul, nu e de lipsă, ca cineva să se nască ou rarele talente ale unui bărbat de stat, nici a'și tortura creierii ou sute de volume. E de ajuns a soi binișor s'eu și numai a silabisa ou voce tare și a avé câteva parale în busunart. Chiar și paralele sunt de prisos, pentru că putem imprumta în fiă-care și un diar.
Și acest diar ne dá în câteva minute o iconă despre politica țerei noastre și a relațiilor politice ale țerilor învecinate și îndepărtate, el ne recomandă oratoria unui tribun revoluționar al poporului și își bate joc de cuvântarea deputatului nostru; el măgulesce ambițiunea noastră cea mai ascunsă s'eu escită ura noastră cea mai intensivă; el ne descoapere fără milă inegalitățile și nedreptățile societății moderne și ipocrisiile civilizațiunii și ne prezentă în cronică așa dicându ca desertă accidente cele mai înfiorătoare și crimele cele mai crude.
Fórté multe diare funcționează ad in lumea de idei și sentimente ale poporu-

„FOILETONUL GAZ. TRANS.”
Nervositatea secolului și cauzele ei.
După Paul Mantegazza.
(Urmare).
Brașii cresc pe munți și la o anumită înălțime a lor; îndată ce au crescut însă din tărâm respectiv, ei prefac natura pământului, a apei și chiar a climatei în care trăiesc.
Aceași se póte dice despre literatură, care asemenea e una din acele plante multe, ce au răsărit din creierul omenesc și cresce într'o climă istorică.
Societatea actuală nervosă imprimă propriul ei caracter literaturii, care între tóte manifestările e expresiunea cea mai fidelă, mai legitimă și mai cuprindătoare, despre ceea ce scie și póte un popor, despre ceea ce cugetă, ce doresce, ce desprețuesce; îndată ce însă produsele spirituale nervose sunt puse în comerț, ele exercită o influință modificătoare asupra opiniunii publice și asupra părerilor mulțimei așa, că ner-

vositate × nervositate = nervositate în infinită.
* * *
O influință mai mică ca literatura au artele asupra nervosității secolului nostru, dér și ele, abstragendu póte dela decaderea gustului estetic, ce are motive mai întunecate și mai ascunse, exercită o influință pernicioasă, aștând sensurile noastre mai mult spre voluptate și desfrânare, decât spre senzațiuni de altă natură.
In juneța virilă, amorul e o putere între alte puteri, așa că el mai niciodată nu eseroită o domniă absolută și chiar când el se impune ca stăpân absolut, merge brațul a braț cu pasiunea, pe care o înalță și inobiliteză. In etatea înaintată însă, în care se află secolul nostru, lascivitatea rămâne ultimatum moriens, precum e ea și primum nascens și decât deprindem chindisitura și altifele de țesătură, ne mai rămâne de vedut numai firul destrămat al inpleturii primitive și ordinare.
* * *
Și politica modernă e un factor puternic și activ al nervosității.
In locul ordinului nediscutabil al

unei s'eu mai multor persoane preferite, am stabilit o putere supremă a majorității, pe care o lărgim și dăm totu mai mult, până ce în urma urmelor va deveni ou totul nesimțită și nevedut. Pentru de a o pute atinge și vedé, am trebuit să ne facem papilele mânilor noastre mai fine și a ne ageri vederea ochilor noștri prin linț de sticlă.
Parlamentarismul e critica pusă în locul autorității; el e un instrument electric, în locul mecanismului simplu și ușor al unei voci, care poruncesce și a unei mulțimi, care ascultă. Jucându mai mult s'eu mai puțin toți rolul de stăpânitor, toți mai mult s'eu mai puțin răspunștori pentru mersul afacerilor publice, am trebuit să învățăm iute manauarea instrumentelor complicate; deórece noi toți avem datorința de a le cunoșce, decât și n'avem calificarea de a le manua. Alegători s'eu aleși guvernânți s'eu guvernați, criticându și dăru prin diare, ai căror colaboratori suntem — și cine óre nu e adiarist? — s'eu pe care le oțim, am mai daos la afacerile noastre private și interesul și responsabilitatea pentru atacerile tuturor.

Pentru de a pute vorbi ad de politică, a judeca pe miniștri și a propune legi, pentru de a condamna pe cel ce comandă și a încerca să-și ocupe locul, nu e de lipsă, ca cineva să se nască ou rarele talente ale unui bărbat de stat, nici a'și tortura creierii ou sute de volume. E de ajuns a soi binișor s'eu și numai a silabisa ou voce tare și a avé câteva parale în busunart. Chiar și paralele sunt de prisos, pentru că putem imprumta în fiă-care și un diar.
Și acest diar ne dá în câteva minute o iconă despre politica țerei noastre și a relațiilor politice ale țerilor învecinate și îndepărtate, el ne recomandă oratoria unui tribun revoluționar al poporului și își bate joc de cuvântarea deputatului nostru; el măgulesce ambițiunea noastră cea mai ascunsă s'eu escită ura noastră cea mai intensivă; el ne descoapere fără milă inegalitățile și nedreptățile societății moderne și ipocrisiile civilizațiunii și ne prezentă în cronică așa dicându ca desertă accidente cele mai înfiorătoare și crimele cele mai crude.
Fórté multe diare funcționează ad in lumea de idei și sentimente ale poporu-

domnitorului pentru corul episcopescului contrar alu căsătoriei civile, nu înseamnă alt-ceva decât o amenințare.

SCRILE ȚILEI.

— 1 (13) Decembrie.

„Cu mai mare succes”. În consiliul regnicolar de instrucția publică, ce s'a ținut Țilele trecute în Budapesta, s'a cetit între altele și un raport despre starea învățământului dela școala română comercială din Brașov. Dându-se seamă despre esemenle dela această școală, după ce raportorul a sfirșit cu cetirea raportului, consiliul a făcut propunerea, ca în institutul acesta să se învețe cu mai mare succes limba maghiară.

—x—

Procesul intentat Academiei Române. Abia s'a publicat testamentul fericiutului Adamachi, care lăsase Academiei prin testament peste două milioane de franci, rudele depărtate ale răposatului au și spus, că vor ataca testamentul. Academia încă în sesiunea generală din primăvara trecută a însăroinat pe secretarul său general, ca să complaneze treba această cu acele rude. Se vede însă, că n'a isbutit, căci nemurile au intentat Academiei procesul pentru anularea testamentului. Procesul acesta este soro-cit pentru ziua de 8/20 Ianuarie 1893. Academia Română, pentru a evita hotărârii contraicătoare, a făcut prin procuratorul ei, d-lă D. Sturdza intervențiune silită în acest proces.

—x—

Banchetă. Duminecă seară, sorie „Timpul”, a avut loc banchetul oferit de către d. Vernescu, senator de Mehedinți, d-lor Dr. Rațiu, Lucaiu și apărătorului acestuia Coroianu. Au luat parte la acest banchet vre-o 70 de persoane.

—x—

Dela Congresul sârbesc. Se telegrafiază din Carlovșu, că în ședința dela 9 Decembrie s'a desbatut proiectul despre dotarea clerului. Competințele priorilor mănăstirilor și a călugărilor s'a sporit în mod însemnat. Dotația episcopilor s'a fixat la anul cu câte 12,000 fl. Patriarhul a rămas încă în posesiunea averilor dotaționale, dăr numai pe lângă condițiunea de a contribui cu 24,000 fl. la anul pentru susținerea seminarului teologic.

—x—

Dar pentru Ligă. Cetim în Țiarele din România: D-lă N. Petra Petrescu, funcționar de bancă în Brașov, deja cunoscut publicului român prin mai multe scrieri literare a publicat acum un nou volum, intitulat „Povestiri”, din care a trimis prin d. I. Mihalcea și Ligei 40 de exemplare. Comitetul

lui, ca sticlucă cu rachi veninos, pe care lucrătorul îl bea în fia care dimineța, ca să-și amortescă tomea rebelă și a-și ascunde chinurile miseriei.

Și Țiarele bine redigiate și oneste, acelea cari nu se preocupăsc la mulțime, care sunt destinate pentru clasele superioare ale societății, sunt și mai periculoase pentru nervositatea cetitorilor, pentru că îi silescă a cugeta, a se pune în clar cu sine și a lua parte la sorte tuturor Țerilor din lume.

Și totuși cetirea de Țiare e considerată ca o recreare, ca o ocupațiune binevenită, când după lucrări mari, mai încoardătoare, ne-am așezat comod în fotoliul nostru și nu prea soim să tragem ore un somnuleț, sau să fumăm o țigaretă?

Acosta poate să aibă valoare pentru cei ce nu sunt aplecați spre nervositate și n'au nici cea mai mică ambițiune sau vanitate politică; pentru toți ceilalți însă, Țiarul e una din acele lovituri de bioiu, pe cari le primim de dimineța până seara pe spate, pe picioare, peste urechi și chiar în ochi, ca să fugim totuși mai iute și să ne obosim.

(Va urma)

Ligei aduce d-lui Petrescu cele mai vii mulțumiri pentru această ofrandă.

—x—

Constituirea societății „P. Maior.” Din cauza colerei, ce a grasat în Budapesta, tinerimea universitară română abia acum a putut constitui societatea sa de lectură. Modul, cum s'a constituit, este următorul: Președinte s'a ales: George Iuga, stud. filos.; v. președinte: Petru Hubianu, stud. med.; secretar: Andreiu Popu, stud. jur.; casar: Mihai Popu, stud. jur.; controlor: Ioan Buda, stud. jur.; notari: Enea Papiu, jur. și Iordan Popovici, stud. filos. Econom: Vasile Vasii, stud. tehniciu; bibliotecar: Ioan Cifrea, stud. jur. — În comisiunea literară s'au ales următorii membri: Atanasu Brădeanu (preș.) Ambrosiu Boitoru, Coriolanu Nedelcu (referent), toți trei stud. med.; Andreiu Popu, Ioan Cifrea (stud. jur.), Iordanu Popovici st. filos. și Traianu Vuiu stud. tech. — La foia societății s'au ales redactori: Alexandru Străvoiu, st. jur. Colaboratori: Amos Gligor, stud. jur. și Atanasie Gava, stud. med.

—x—

Un Dante român. D-lă Barbu Ștefănescu Dela Vrancea, într'un curs ținut de ourendu la facultatea de litere a universității din Bucuresci, a diș: „Limba noastră se află astăzi în starea în care se afla limba italiană înainte de Dante. Precum în Italia au fost două limbi, una a societății înalte și a învățatorilor, é alta populară, ce a devenit apoi limba întregului popor italian prin creațiunea lui Dante, totu ase nenea și la noi în urma vijeliilor, ce au trecut peste Țerile nostre se formase o limbă a cărturarilor, ce se acomoda în cuvinte fluctuatiunilor timpurilor decădând totu mai mult, și alta a poporului, necentenit în formațiune și evoluțiune de progresu, până ce stabilindu-se a invins și a devenit limba tuturilor. Ea așteptă acum pe un Dante, care să creze o operă mare, prin care va dispăre ori ce temă de peirea poporului nostru, încungiurată de tâte părți de ginți streine, ce necentenit ne amenință existența. Și decă admitem aserțiunea, că ori ce operă mare realizarea aspirațiilor unui întreg popor, nimic nu poate fi mai puternic decât această operă.”

—x—

Numai în limba rusescă. Lui „Köln. Ztg.” i se telegrafiază din Petersburg, că generalul Gurco a dat ordinu, ca funcționarii să vorbescă în oficiu numai în limba rusescă cu publicul. — Asta de multă s'a ordonat la noi în Transilvania și Ungaria. Se vede, că Rușii au luat exemplul dela Maghiari.

—x—

Ministrul Kuenburg, reprezentant alu stăngei germane în cabinetul Taaffe, a dimisionat. Densul a fost numit președinte de senat la curtea de apel.

—x—

Congresul de medic. În 1 Octomvre 1893 se va deschide la Roma un congres internațional de medic. Ministerul de instrucția publică alu României, a primit invitațiunea, de a trimite delegați la acest congres.

—x—

Consulul german din Sofia, care geră și afacerile Rusiei, a prezentat guvernului bulgaru o notă, în care pentru socotela Rusiei a pretins plătierea ratelor din spesele de ocupațiune, în valoare de 2 milioane ruble.

—x—

Sarah Bernhard, vestita tragediană franceză, va veni în primăvara viitoare la Bucuresci, unde va da în teatrul național unu cicl de reprezentați.

—x—

Mortalitatea în Brașov. Din 15 până în 21 Noemvre au murit în Brașov 13 persoane și anume: 2 de tifus, 1 de tuberculosă, 3 de cataru de intestine, 1

din cauză că a înghiatat și 6 de alte bóla. Prin urmare se vine la 1000 locuitori pe anul: 207.

—x—

Corpul oficeresc din Brașov, precum și funcționarii militari ai armatei o. ș. r. și a honvedimei din garnisona Brașovului, vor arancia în ierna aceasta în „Hotel Central Nr. 1.” trei serate, și adică în 31 Decemvre 1892 „Sylvester Abend” (Tombolă), în 19 Ianuarie 1893 concertu la mese, é în 11 Februarie 1893 serata dansantă (Tanzkränzchen). La aceste petreceri domni vor avé să apară în toaleta de soarea. Invitațiunile pentru aceste petreceri s'au făcutu deja.

—x—

„Călimdarul Plugarului” pe anul 1893, redigat de Ioan Georgescu, a eșit de sub tiparu și se poate procura cu prețul de 25 or. exemplarul (plus 5 or. porto) dela *Tipografia A. Mureșianu* în Brașov. Acestu călimdar se află de vânzare și la librăria N. Ciurcu în Brașov, precum și la G. Hantz în Clușiu. Totu aci se află de vânzare și „Povestiri alese” de N. P. Petrescu, cu prețul de 75 cruce.

Înaltă recunoscere. De mare importanță este recunoscerea din partea străinătății a industriei din Ungaria. Acum de ourendu principele Bismarck a laudat această industrie. Principele a scris contelui Geza Eszterhazy, proprietarul fabricii de cognac în Angyalföld, următorea scrisore: „Stimate d-le conte! Cognacul, ce ați binevoit a mi-l trimite la Kissingen, este escentu. Primiți mulțămita mea pentru bunăvoia d-vostre. Varzin, 30/892. de Bismarck.” Acastă scrisore în adevér e o înaltă aprețiere a cognacului din fabrica de Angyalföld.

Din comitatul Caraș-Severin

Lugoș, 8 Decemvre 1892.

(Fine.)

Franz Suttag: diice, că bine a făcutu guvernul cu colonisările, căci avemu baramu servitoare și meseriași social, căci Româncele nu se bagă în slujbă.

Preotul din Lugoș, Nicolae Birescu, își exprimă mirarea, că ómeni serioși se acată de argumente atât de slabe. Scopul e a îmbogăți și întări elementul maghiar pe conta Românilor, a nimici comunele rurale românesce de dragul idee de stat. Apoi cu esemple elatante dovedesce, că nu lipsii, nu strimtorții, oi bogătanii de unguși și chiar ampoiații publici, au pus mână pe pământul din colonii; va să diice toți saru, când e vorba să ia ceva dela Români. Apoi se nu vă mirați, că nemulțămirea e aprópe la culme. Sprijinesce propunerea lui Brediceanu.

Demetriu Grecu, preot gr. cat., o îndrugă „nici cu Turculu nici cu Neamțul”, deși poentéză însuși marea nedreptate ce se face poporului. Nu ajută nici filozofia lui Kant, când mintea nu e în consonanță cu inima. Asta ș'o poate însemna și Rosa și uenicul în mameluismu Rizey Fabius, de a căroru ovinte s'au scărbit și Ungurii.

Cu atât mai frumoasă, mđuosă și olocuentă predată a fostu vorbirea părintelului *Isaia Popoviciu* din Silha și a d-lui *Stefan Petroviciu*, încātu prin bogăția argumentelor și prin înfrângerea tuturilor obiecțiunilor contrare, după aplauzele și consențierea insuflețită, moralmente era lupta deja câștigată.

Cuvântul de încheiere îl avu propunătorul C. Brediceanu.

Mai înainte arată netemeinicia obiecțiunilor făcute de fișpanul antevorbitorilor. Diice fișpanul: a) cum că nu primesce sfațu dela nimeni, dăr noi de aceea suntemu aici, ca să sfațuim și să concurgem cu sfațul nostru la deliberarea justă a cauzelor, de aceea d-lă fișpan e dator a asculta sfațurile nostre și alu nostru drept și datorință este a i-le da.

Mai departe a diș d-lă fișpan b)

că nu permite (nem engedem) discutarea cestiunei naționalităților.

Observă, că ambele enunțiațiuni sunt moștenire dela antecesorele în școlul fișpanesc (Tabajdy). Dumneșeu să ierte păcatele!!!

Apoi „nem engedem” e neparlamentar și nici că compete dreptul a permite sau a nu permite, fișpanului, ca cineva să vorbescă aici, nici că avem datorința a cere concesiune pentru a vorbi, sau direcțiunea cum să vorbim — fiindcă d-lă fișpanu nu e conducător de orchestră musicală, ca să ne împartă notele și să aibă drept să ceră ce să cântăm, cum și ce-i place lui, oi noi avem dreptul, după libera convingere și pricepere, a ne apăra drepturile naționale ori când le vedem atacate, ori le place contrariilor, ori nu. — Ș'apoi numai Dumnealor să nu vrea să se apere de cauza naționalităților, fiindcă ei o provocă atacându naționalitățile și periclitându existența acelor pîn tóte faptele, legile și ordinațiunile lor.

În meritul cauzei de sub pertractare Brediceanu protesteză, ca propunerea să se folosescă, pentru a adresa mulțămita guvernului. Facă-o acesta cei din partida guvernamentală de câte ori voescă, dăr facă-o din propria lor inițiativă. Dăr și în interesul propriu sfătuesce pe conducătorii comitatului să se gândescă ce fac, căci ce însemnă altceva mulțămirea către guvern în cazul concret decātu: Sbiriați voi Românilor văetați-vă, — și când vă plângeți la noi — éta ce diicem: Bine a făcut cel ce v'a făcutu réu, — cel ce v'a făcutu ce v'e dóre — asta place la noi!!!

Pentru crușimi de astea viue răsplata; nemila nu se poate răsplati cu iubire!

Apoi între viue aplauze, tóte argumentele contrariilor de-a réndul: rațiunea de stat — diice vorbitorul — poate fi aceea ce ne atacă esistența noastră, dăr ne mai trăindă ađ în despotismu, ca sub Maria Teresia, avemu drept a reclama și a protesta în contra unei rațiuni de stat nouă vrășmașe, avemu drept și a ne lupta în contra ei și a ne asigura primejduita noastră existență națională de va fi de lipsă și în contra ei. A sta cu mâinile în sin și a privi la decapitarea materială a conaționalului, a fratelui tđu ar fi o sinucidere. Cu tóta vitregitatea timpului, haru Domnului — avemu inteligentă de nu mai mare, dăr cel puțin așa de tare, ca a d-vostre, d-lor dela putere; această lumineză necentenit poporul și să luptă pentru apărarea drepturilor lui, fiindu sigură, că perseveranța duce la învingere.

Arată cu esemple vii, ce speculă facu coloniștii cu pământurile căpătate mai în dar, cum trebuie bietul Român să semente în parte cu semente lui propriă ș'apoi să împartă rodul și să mai dea adaus 5 fl. de jugeru și 8 Țile de lucru colonistului ungușu éstmodu să devină sclavul aceluia.

Acastă esperiință învață poporul să se misce și să strige: „destul cu nedreptatea!” Sunt sate române cari au oferit de nenumerate ori sume considerabile pentru pădurile învecinate ale statului. — Nu li-s'a dat. — Dăr la coloniștii unguși, provăduși deja cu 16-25 jugere de pământ și în islaze de 500-600 jugere, li-s'a dat pe un bagatel, și cine soie plăti-vor v'unu cruce? Aceste protecționări culpabile agită și revoltă simțul poporului. E timpul suprem decă să auđiți glasul lui și să primiți propunerea mea.

Majoritatea mică primesce propunerea comisiunei permanente, după ce fișpanul faou încă asigurările cele binevoitoare în formă. Să de Dumneșeu să fi și în faptă, căci noi numai ignorarea și desconsiderarea drepturilor nostre nu o suferim și suntemu mândri; această o stiméză și contrarii în bărbății noștri anteluptatori, cari deși nu pot momentanu produce rezultatul dorit, au meritul necontestabil, că țin

spiritul național trézu, ridică demnitatea națională, stóree respectu și delá contrarú și impederá în cursulú sêu pro-eul de estirpare.

Lupta e scóla vietei! Vivant!

Viriliștii români din comitate.

Nu mai e lipsă să spunemú, că este de interesú pentru noi, să cunósemú numérlú și numele viriliștilorú românî, ce-i avemú prin singuráticele comitate.

Incepemú deci să publicámú ađi lista viriliștilorú românî din comitatulú Cojocnei (afará de orașulú Clușiu), pe care o lásámú să urmeze în ordinea, în care se află în celú mai nou catalogú oficialú, stabilitá fiindú acéstá ordine după márirea sumelorú de dare.

In totalú se află în acestú comitatú 192 viriliști ordinari și 47 suplenți. Intre viriliștii ordinari, suma maximá de dare o are contele Bauffy György cu 8029 fl. 37 cr., ér suma minimá este de 103 fl. 4' cr.

Dintre Românî, cea mai mare dare o plátesce d-lú Eugeniu Crișanú, proprietarú în Bercheșú, cu 683 fl. 45 cr. (alú 19-lea între viriliștii din comitatú). Urmézá apoi sucesivú urmátorii: Iosifú Hossu, domiciilatú în Budapesta; Teofilú Hossu, inspectorú de șóole pensiou. în Mociu; Iuliu Coroianu, avocatú în Clușiu; Ioanú Moldovanú*) protopopú în Cátina; Ioanú Germanú*) preotú în Sâmboteleóc; Ananiá Popú*) protopopú în Morlaca; Ludovicú Simonú, proprietarú în Sângeorgiulú de Câmpiá; Trifanú Lazarú*) preotú în Țagú; Grigorie Popú*) preotú în Barei; Aurelú Poruțú*), preotú în Desmirú; Grigorie Vitézu, proprietarú în Téca; Teodorú Dumbrava, proprietarú în Budateleóc; Andreiu Voda*) preotú în Ormenișú; Alexandru Lupanú*) preotú în Silivașú; Ștefaú Rusu, proprietarú în Ida-mare; Demianú Ripeanu, propriet. în Pinticú; Eugeniu Marinovicu, proprietarú în Fărăgáu; Petru Crișaná, proprietarú în Tothaza; Augustinú Cosma*) preotú în Feiurdú, George Domșia, propriet. în Giurfaléu; Alexá Bidianú, propriet. în Sava.

Suplenți: Avramú Cătineanu, propriet. în Ona; Ioanú Macavei*) preotú în Archidú; Teodorú Iustianú, proprietarú în Sânpetru; Alexandru Bohățelú, propriet. în Giula.—Totalú: 21 viriliști românî ordinari și 5 suplenți.

Unú frunțáș de-ai noștri ne îndemná, să publicámú réndú pe réndú seria viriliștilorú românî din tóte orașele și comitatele din țérá. Ar și fi în adevérú de mare interesú, ca să cunósemú numele tuturorú viriliștilorú românî din țérá, și de aceea ar fi fórte de doritú, ca din tóte orașele și comitatele să ni-se trimitá câtú mai curéndú câte-unú esemplarú din catalogulú mai nou alú viriliștilorú, stabilitú pentru an 1893. În catalogurile oficiale (unguresci), ce ni-s-ar trimite, ne rugámú însé să se facá câte-unú semnú la numele românesci, pentru a-le puté distinge mai bine dintre celelalte, ér numele comunelorú, întrú câtú e de lipsá, asemenea ne rugámú, să se însemne și românescé.

Apelú

cătrá onorații alegétorii din fostulú comitatú alú Severinului.

A sositá éráși timpulú, ca să iésá din representața comitatensá acei reprezentanți, cari suntú aleși de 6 ani și aceia, cari au fostú aleși numai ódná în anulú curgetorú. Numérlú acestora este jumátate din numérlú reprezentanțilorú aleși, la care se mai adauge numérlú celorú réposați și alú acelora, cari nu s'au mutatú din comitatulú Caraș-Severinú. În loculú acestora se alegú reprezentanți noi în zilele de 19, 20 și respective 21 Decemvre st. n. (7, 8 și 9 Decemvre st. v.) a. o. Alegerile se ținú totú în locurile de mai înainte și anume în urmátorulú ordinú:

I. Luní în 19 Decemvre st. n. (7 Decemvre st. v.) a. o. se ținú alegerile în:

1) Caransebeșú, care alege trei reprezentanți. 2) Ruskeberg, alege doi reprezentanți. 3) Nándorhegy (Ferdinandsberg) cu comunele: Cireșa, Malú, Zavoia, Marga, Valea-Mare, Voislova, Crețma, Mérulú, Vama-Marga, Ohaba-Bistra, Rusohița, Glimboca, Ciuta și Iazú. Se alegú patru reprezentanți. 4) Teregová, alege doi reprezentanți. 5) Slatina cu comunele: Ilova, Sadova-vechiá, Sadova nouá, Armenișú, Wolfsberg, Weidenthal (Brebulú) și Rusoa. Se alegú patru reprezentanți. 6) Bozovicú cu Bânia și Rudária alege patru reprezentanți. 7) Orșova, alege doi reprezentanți.

II. Marți în 20 Decemvre st. n. (8 Decemvre st. v.) a. o. în:

1) Mehedica cu comunele: Feneșú, Verendinú, Luncavița, Crușoveți, Lápușnicelú și Globu-Craiova. Se alegú patru reprezentanți pe 6 ani și unul pe 3 ani. 2) Dalboșeți cu comunele: Gárboveți, Șopotulú-vechiu, Șopotulú-nou, Lápușnicú, Moceríși și Ravensoa. Alegú patru reprezentanți.

III. Mercuri în 21 Decemvre st. n. (9 Decemvre st. v.) a. o. în:

1) Caransebeșulú-nou cu comunele: Varú, Obreja, Daloc, Cicoleni, Zervesoc, Ruieni, Zlágua, Buchini, Prisiaňá, Poiana, Lindenfeld, Burlova, și Turnulú. Alegú patru reprezentanți. 2) Cârpa, cu comunele: Bolvașnița, Petrosnița, Bucosnița, Válíșóra, Vércrocova și Goleți. Alegú doi reprezentanți. 3) Corna cu comunele: Domașnea, Cornereva, Cánicea, Bogolintú și Cuptóre. Se alegú patru reprezentanți. 4) Prigorú cu comunele: Párvova, Șumița, Borlovenii-noi, Borlovenii vechi, Pátași, Putna și Prilipeți; se alegú patru reprezentanți. 5) Mehadia, cu comunele: Iablanița, Petnicú, Globu-Reu, Valea-Bolvașnița, Plugova, Peceneșoa, Báile Eroulane, Topleți, Bêrsa, Coramnicú, Tufieri, Jupaneulú-vechiu și Jupaneulú-nou. Alegú patru reprezentanți. 6) Bârzasca, cu comunele: Ieșelnița, Ogradena-vechiá, Ogradena-nouá, Dubova, Plávișevița, Eibenthal, Tisovița, Svinița, Schnellerruhe, Dolnea-Liubcova, Gornea-Liubcova, Sichevița și Weitzenried. Alegú doi reprezentanți.

Alésú póte fi alegétorulú, care nu cade sub escepțiile ș-lui 23 alú art. d. l. XXI. din 1886. Aceia, cari estú acuma din reprezentanți, potú fi realesi.

Primáriile comunale și notariatele cer-cuale suntú îndatorate de a lása pe fidú care alegétorú se vadú lista alegétorilorú și să și pótá decopia din ea toți alegétorii din comuná.

În íntelesulú legii, fîá-oare alegétorú este liberú de a alege de reprezentanți pe aceia, pe cari li vrea dânsulú după cugetulú curatú alú sêu, și niménui nu-i este iertatú de a sili, séu de a amenința pe cineva, ca să alegá pe altulú, decâtú pe celú ce ilú vré alegétorulú.

Pe temeulú acesta noi facémú apelú cătrá D-Vóstrá alegétorilorú, ca să alegeți de reprezentanți pe aceia, pe cari li cunósceti de bărbați ou pricepere, de omeniá și cu inimá buná cătrá poporú; bărbați, cari li cunósceti, că s'au luptatú și până acuma pentru binele poporului; bărbați, cari nu atérná de nimenea și nu se temú de a apăra totdeuna interesele D-Vóstrá.

Mai d-parte, noi dorimú, ca D-vóstrá să alegeți reprezentanți de aceia, cari suntú în stare materialá mai buná, ca să pótá merge la Lugoșú, în reședița comitatului pe spesele lorú, de câte ori se ținú congregații comitatenses.

Fácendú D-Vóstré astfelú nu vétá-mați pe niméni, oi Vě folosiți numai de drepturile D-Vóstre garantate tuturorú cetățenilorú prin legile țérii, sancționate de Maiestatea Sa.

Apoi este dreptú, că D-Vóstrá, cari mai ou sémá purtați sarcinile statului, pláindú dare, dândú ostași, făcendú drumuri ș. a. să Vě bucurați celú puținú de aceste binefaceri neconturbați și ne-impedecați de nimenea; ou atát mai puțin de dirigétorii, a cărorú datorința este de a apăra, dér nu de a zádárnici drepturile cetățenilorú.

În fine, dovediti și acuma, că Vě cunósceti drepturile și interesele D-Vóstré, că aveți inimá pentru binele comunú; că Vě cunósceti și Vě prețuiți bárbații, cari s'au luptatú și se luptá pentru binele poporului nostru; dovediti și acuma, că u'atei scáduți în virtúțile cetățenesci, că nu sunteți mai slabi decâtú mai înainte. D-Vóstré, cari ați apératú tronulú și patria pe tóte câmpurile de bátáliá. apérați-vé acuma dreptulú D-Vóstrá! Mergeți cu toții la alegere în buná íntelegere, în pace și în liniște. Mergeți și Vě alegeți de represen-

tanți bărbați de aceia, pe cari Vi-i spune ougetulú D-Vóstré celú curatú, și Dumneđeulú străbunilorú noștri ne va ajuta!

Caransebeșú, în 8 Decemvre (26 Novembre) 1892.

Comitetulú electoralú:

Mihaiu Popovicu,
președinte.
Iuonú Ionașiu,
v.-președ.
Andreiú Ghidiu,
v. președ.
Dr. Traianú Badescu,
notarú.

Alegeri municipale.

Deórece după o ordinațiune a ministrului de interne jumátate din acei membrii ai comisiunei municipale a cărorú mandatú pe 6 ani a expiratú, iesú din comisiunea municipalá și locurile acelora membrii, cari au muritú, séu dimisionatú séu și-au perdutú dreptulú de a fi membrii, se vorú ocupa, încá totú pe baza art. de lege 42 ex 1870 (nu alú noiú legi municipale ex 1886) s'au luatú urmátoarele dispozițiuni:

Alegerea membrilorú din comisiunea pe íntregulú teritoriu alú comitatului Brașovú se va face în una și aceeași și și adevé în 22 Decemvre n. o. dela 9 ore diminiéta până la 4 ore după amiazi. — Liste electorale ale singuráticeleorú cercuri electorale se vorú face după listele pentru alegerile de deputați dietali, prin comisiunea de verificare și se vorú pune în cancelaria viceșpanului, unde le va puté vedé ori cine.

În cerculú I electoralú inferiorú alú cetáții Brașovú páșescú: C. Schuster, A. Safrano, H. Neugeboren, K. Kertsch, S. Hellwig și M. Copony. Alegerea se va face în edificiulú magistratului sub presiulú lui Dr. Josef Fabritius, resp. sub locoțiitorulú séu F. Ridely. Cerculú cuprinde numerii vechi ai caselorú 1—93, 322—327 și 481—648.

În cerc. II oráșenescú inf. (Nrii caselorú 94—321, 328—480 vechi) páșescú membrii: S. Kamner, K. Fabritius, K. Resch, I. Reiner, Ioanú Thiess și Dr. Ed. Gusbeth. Alegerea se face sub presiulú lui Cristian Porr, resp. a locoțiitorului séu Lazarú Gerú, în localitá reuiniei industriale.

În cerc. III oráșenescú inf. (Soheiu) páșescú membrii, O. Sorescu, L. Roman, N. Strévoiu și I. Stinghe jun. Alegerea se face în sala de gimnasticá a șócolorú române (lângá baia de aburi) sub presiulú lui Iuon Lengheru resp. a locoțiitorului W. Schmidt.

În cerc. IV oráșenescú inf. (Brașov-vechiu) páșescú membrii: G. Tittes, I. Zell, H. Salmen și Fr. West. Alegerea se face în șóla evang. lut. sub presiulú preotului I. Hubbes, resp. a locoțiitorului séu Georg Tittes.

În cerc. V oráșenescú inf. (Blumena, Gaclmaier, Stupini, 7 Mori, Dirst și Timișiu) páșescú membrii: S. Schmidt, N. Petrescu, Dr. I. Weiss și L. Harmath. În loculú viceșpanu ui Roll va candida altulú. Alegerea se face sub presiulú lui Gottlieb Schland (casele proprii) resp. C. Mátyas.

În cerc. II superiorú (Cristianú, Râșlovú, Vulcanú, Ghimbavú și Codlea) páșescú membrii sași. Alegerea se va face în Ghimbavú.

În cerc. III electoralú (Herman, Sân-Petru, și Plejmer) páșescú membri sași. Alegerea se va face în comuna Herman.

În cerc. IV elect. (Halhu, Feldióra, Boda, Rotbav, Măghiarușú, Apața, Nou și Crizbav) páșescú mai mulți membri sași. Alegerea se face în Feldióra.

În cerc. V electoralú (Bacífalú, Turcheșú, Cernatú, Satulungú, Tárlungeni. Zizinú și Púrcáreni) páșescú între mai mulți membrii și I. Rusu. Alegerea se face în casa comunálá din Satulungú.

Sciri telegrafice.

Parisú, 13 Decemvre. Ministrulú președinte Ribot declará în senatú, că republica e destulú de tare, pentru ca să facá luminá în afacerea Panama.

Sofia, 13 Decemvre. Sobrania a primitú cu maioritate de 230 voturi révisuirea a 9 articolú din constituțiune, între cari și articolulú pentru libertatea de confesiune a principelui și a urmașilorú síi.

NECROLOG. Olivia Demianu nasc. Peteo, a réposatú în Aradú la 10 De-

cemvre n. o., în anulú alú 21-lea alú etàții și alú 3-lea alú căsétoriei. O jálesce íntristatulú séu soțú Dr. Aurelú Demianú și nemángáaii párinți Dr. Lazarú Petco și Ana Petco n. Șandorú, împreuná cu fráții, surorile și alte numeróse rudenii. — Dumneđeu s'o odihnescá în pace!

DIVERSE.

Din viéța ex președintelú Jules Grévy. Eypreședintele Republicei francese, d-l Jules Grévy, era unú jucátorú de biliard pasionatú și pe timpulú sêu, înainte de a se muta în palatulú presi-dencialú eliseicú, se obicínuise a juca díniciú câte-va partide de biliardú ou unú domnú bétáranú prea respectabilú, într'o cafenea din apropierea palatului regalú. Numai după ce, în urma noiú sale posițiuni, fusese silitú să sisteze acele visite dínice în cafenea, se înteresa elú de numele și posițiunea part-nerului séu și aflá, că elú e paraclisierulú unei bisericú din apropiere. După ce președintele se mutase în Eliseu și se convinsé, că acolo se afla și o odaia de biliardú bine arangiatá, s'a cređatú îndatoratú, ca „primulú cetățenú în țéra egalității”, a invita pe cunoscuții síi din cafenea la o partidá de biliardú în Eli-seu. Răspunsulú însé, ce l'a primitú dela paraclisierulú, care era legitimistú curatú și partisanú ínfocatú alú familiei Orleans, a fostú pipératú ou o adevératá maliția galicá, pentru-că acelú răspú laconicú și refúsatorú suna: „Eu nu jocú cu președinți republicani!” — După căderea lui Grévy póte că încápáinatulú paraclisierú éráși se va fi ímpecatú ou ex-președin-tele republicanú, ajunsú acum cetățenú simplu, și vorú fi continuatú améndoí mai departe partidele de biliardú ínter-rupte prin unú capriciu politicú alú po-porului francésú atâtú de neastémperatú

i. g. b.

Statistica vênatului. După o sta-tisticá oficialá în Austria erau până la sfírșitulú anulú 1891, 19,125 teritorii de vênátore, pe cari au fostú uciși: 11.470 corbi; 65,303 căprioare; 7038 camosci; 2640 oimbali; 1, 345,838 iepuri; 4950 de găini de munte; 11,317 rațe sêlbátice; 1960 prepelițe, așa díse de západá; 152, 796 fasaní; 1,104,597 prepelițe comune; 25,850 becațe; 91,167 potirnici; 16,000 dropii; 1,939 gáște sêlbátice și 49,590 de rațe sêlbátice. Dintre carnivóre au căduți sub glón-țele vênátorilorú: 93 urși; 136 lupi; 23,262 vulpi și 9,712 porci mistreți. Dintre paséri rápítore; 423 vulturi 1,190 corbi; 25,877 bufnițe; 35,928 șóimi; și 9,712 éreți.

Cioclulú ministerelorú. La camera francésá se află în permanență unú corpú de gardá, comandatú de unú căpitanú. Prin o curiosá coincidența, totú căpitanulú de acum a fostú comandantú și la ultimele 2 crise ministeriale și acum e și la cea din urmá. De trei ori a intratú elú în camerá și de 3 ori a căduťú mi-nisteriele. Deputații numescú pe oficerú „cioclulú ministerelorú” și dícu că mi-nisterele francese nu potú să fíá dura-bile, câtá vreme elú comandá garda. Unú díartú parisianú spune, că aspiranții la ministerú își facú cruce, când trecú pe lângá „ucigá-lú crucea de căpitanú”.

Greșelá de formá. (Intre doi prietini) A: „Numai acum te ai însuratú și deja ești nemulțámitú?” — B: „Prietine, mi-ar plăcea să ínsinezú nulitate, pen-tru greșelá de formá.” A: „Pentru gre-șelá de formá?” B: „Forma taliei ne-vestei mele e falsificatá; adevératá formá n'am áfatú la ea, căci, oh prietine, vatta din hainele ei mi-a orbitú ochii!”

Proprietarú Dr. Anrel Muresianu. Redactorú responsabilú: Gregoriu Matord.

*) Celorú înregistrați sub semnúlú acesta, dárea le este socotitá în duple.

Cursul pieței Brașov

din 13 Decembrie st. n. 1892.

Table with 4 columns: Item, Price, Unit, and another Price. Includes items like Bancnote românești, Argintiu românesc, Napoleon-d'or, etc.

Table with 2 columns: Item and Price. Includes Renta de aur austriacă, Losuri din 1860, Acțiunile băncii austro-ungare, etc.

Nr. 15930/1892. 994,2—1.

Concursu.

In revierul orașenescu Zărnești—Brană sunt de a se ocupa 2 posturi de pădurari de I clasă.

Salarele sunt câte 266 fl. anual, afară de aceea îmbrăcăminte oficială și un deputat de lemne de fag, în cantitate de 24 metri cubici, loco pădure.

Reflectanții au de ași așterne acestui magistrat până în 26 Decembrie a. c. petițiunile prevăzute cu timbru de 50 cr., cu testimoniul de moralitate estradat de către autoritatea în raionul căreia a locuit mai în urmă, cu testimoniul asupra esamenului de pădurar depus în Ungaria, mai departe cu testimoniul medical asupra destoiniciei corporale pentru pădurărit și în fine cu testimoniul, cum că nu este prezentul sub 24 și nu a trecut peste 40 de ani.

Petenții au ca să documenteze totdeauna, cum că cunosc cele 3 limbi ale patriei și că poate scrie nemțesce.

Brașov, 7 Decembrie 1892.

Magistratul orașenescu.

Publicare.

995,9—1.

Din partea subscrierei antistie a comunei Chinezu (Knéz), comitatul Timiș, prin acesta se scrie licitațiune publică pentru vinderea dreptului de arandă a băuturilor spirtuoase, precum rachi, vin și bere; totu așa dreptul dărei de consum a cărnei și a zaharului cu drept de folosință pe un timp de un an începând dela 1 Ianuarie 1893.

Licitațiunea se va ține în 19 Decembrie 1892, la 9 ore a. m., în localitatea casei comunale.

Condițiunile se pot vedea în cancelaria comunală din loc.

Licitanții sunt dator să depună ca vadiu 10% din prețului de esclamară 3360 fl. v. a., adică 336 fl. în valută austriacă, sau în hârtii de aceeași valoare, înaintea antistiei comunale, ca comisiune însărcinată cu ținerea licitațiunei.

CHINEZU, (Knéz) 10 Decembrie 1892.

Alesandru Koszka, m. p., notar com.

George Popoviciu, m. p. jude com.

Avisu d-loru abonați!

Rugam pe d-nii abonați ca la reînnoirea prenumerațiunei să binevoiască a scrie pe cuponul mandatului postal și numerii de pe fâșia sub care au primitu diarul nostru până acuma.

Domnii, ce se abonează din nou, să binevoiască a scrie adresa lămuritu și să arate și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Trans.”

Mersul trenurilor

ne liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabilu din 1 Octomvre 1892.

Large railway schedule table with multiple columns for routes (Budapesta-Predeal, Predeal-Budapesta, etc.), train types (Tren de persoana, Tren de accelerat), and departure/arrival times.

Nota: Numerii încadrați cu linii grôse însemnează orele de noapte.